

DOI 10.36074/grail-of-science.26.08.2022.47

## СУФІКСАЛЬНИЙ СПОСІБ СЛОВОТВОРЕННЯ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

**Вітязь Анна Володимирівна**здобувач вищої освіти Навчально-науковий інститут філології  
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна**Науковий керівник: Биконя Оксана Павлівна**доктор педагогічних наук, професор,  
професор кафедри іноземних мов  
Академія Державної пенітенціарної служби, Україна

СЕКЦІЯ XVII. ФІЛОЛОГІЯ ТА ЖУРНАЛІСТИКА

**Анотація.** Особливого значення для англомовного усного та писемного спілкування, активного функціонування мовної особистості, особливо її тезауруса, лексикона й прагматикона, в останні роки набуває англомовна лексична компетентність. Загальновідомо, що словниковий склад кожної мови збільшується за допомогою запозичення інших мов або словотворення. Словотворення в англійській мові виступає як інструмент її збагачення. У роботі досліджено суфіксальний спосіб англомовного словотворення. Акцентовано увагу на значенні англомовної лексичної компетентності у контексті дослідження. У статті розглянуто декілька класифікацій суфіксального способу словотворення іменників та прикметників в англійській мові: *verb + suffix = noun*, *noun + noun = noun*, *adjective + suffix = noun*, *noun + suffix = adjective*. З'ясовано значення суфіксів. Додаючи суфікси *-er*, *-ar*, *-or*, *-eer* слово переходить в іменник у значенні «виконавець дії», тобто мова йде про професію людини або рід діяльності. Суфікси *-ment*, *-age*, *-ure*, *-dom*, *-tion*, *-sion* вказують стан іменників, якість, абстрактні поняття, результат дії. Зазначено, що суфікс *-ist* до іменника утворює іменник, що позначає професію, яка може бути пов'язана з наукою, медициною, музичними інструментами або рід занять людини. Суфікси *-ian*, *-an*, *-ese* вказують на національну або територіальну приналежність, професію. Суфікси в англійській *-hood* і *-ship* означають стан людини, пов'язаний з віком, соціальними відносинами, іноді діяльністю або ж групу людей, об'єднаних цим станом. Суфікс *-ness* перетворює прикметники на абстрактні іменники. Для утворення прикметника, який вказує на можливість вчинення, виконання будь-якої дії, додаються суфікси *-able*, *-ible* до дієслова. Суфікси *-ent*, *-ant* позначають якість як наслідок дії, що виражене дієсловом. Суфікс *-ful* в англійській мові перетворює іменник на прикметник, що означає «бути наділений якоюсь властивістю». Суфікс *-less* протилежний за значенням попередньому та означає відсутність якості. Суфікси *-ic*, *-al* вказують на ознаки, властивості, характерні для тих чи інших явищ. Суфікс *-ous* також несе в собі характеристику прикметників.

**Ключові слова:** англомовна лексична компетентність, афіксація, словотворення, суфіксація, суфікси, способи словотворення, значення суфіксів

Особливого значення для англомовного усного та писемного спілкування, активного функціонування мовної особистості, особливо її тезауруса, лексикона й прагматикона, в останні роки набуває англомовна

лексична компетентність. Зауважимо, що протягом останніх десятиліть поняттєво-термінологічне поле англомовної лінгвометодики збагачується завдяки розвитку лінгводидактики й практики мовної освіти людини, яка вивчає цю іноземну мову. Передбачається, що людині необхідні не тільки знання, про те, як утворюються лексичні одиниці, але і як застосовувати коректно іншомовний словниковий запас під час усного та писемного мовлення.

Загальновідомо, що словниковий склад кожної мови збільшується за допомогою запозичення інших мов або словотворення. Словотворення в англійській мові виступає як інструмент її збагачення.

Словотвірна система сучасної англійської мови широко досліджується українськими, так і закордонними лінгвістами. Серед них можна виокремити таких науковців, як П.Г. Подопригора, О.М. Голуб (2013); В.І. Кульчицький (2020); О.Д. Царук (2021). Однак з часом мова змінюється, частково змінюється її структура, але, головним чином, змінюється лексичний склад мови. Чинних теоретичних положень стає недостатньо, тому постає необхідність виявлення нових, сучасних тенденцій, що простежуються останні десятиліття.

В англійській мові є багато способів словотворення, а саме: афіксація (суфіксація й префіксація), конверсія, словоскладання, скорочення (усічення, ініціальне скорочення і телескопія), зворотне словотворення, постпозитивація, звуконаслідування, повтор, лексико-семантичне словотворення, чергування наголосів, аббревіація[1-3].

Афіксація – один із найпоширеніших способів словотвору. Принцип творення нових слів полягає у додаванні до наявних основ суфіксів та префіксів. Знання значень суфіксів допомагає визначити значення незнайомих слів, утворених з допомогою від знайомих, визначити частину мови, вільно висловити думку, як і в усній, так і в письмовій формах, не допускаючи помилок й тим самим показати належний рівень володіння англійською мовою.

У рамках цієї статті на основі досліджень розглянемо класифікації суфіксального способу англомовного словотворення [1-3].

Існує декілька класифікацій суфіксального способу словотворення іменників та прикметників у мові: *verb + suffix = noun*, *noun + noun = noun*, *adjective + suffix = noun*, *noun + suffix = adjective*.

Від дієслів іменники утворюються за допомогою приєднання певних суфіксів. Додаючи суфікси *-er*, *-ar*, *-or*, *-eer* слово переходить у іменник у значенні «виконавець дії», тобто мова йде про професію людини або рід діяльності: *writer* – письменник; *worker* – працівник; *player* – гравець; *founder* – засновник; *teacher* – вчитель; *speaker* – доповідач, спікер, мовець; *swimmer* – плавець; *skier* – лижник; *customer* – клієнт; *reporter* – журналіст, репортер, кореспондент; *doctor* – доктор; *actor* – актор; *collector* – колекціонер; *editor* – редактор; *commentator* – коментатор; *admirer* – шанувальник; *sailor* – моряк; *demonstrator* – учасник демонстрації, лаборант; *baker* – пекар; *tailor* – кравець; *volunteer* – волонтер *pioneer* – піонер, *engineer* – інженер; *mountaineer* – альпініст. Суфікси *-ment*, *-age*, *-ure*, *-dom*, *-tion*, *-sion* вказують на стан іменників, якість, абстрактні поняття, результат дії: *advertisement* – реклама; *usage* – використання; *departure* – від'їзд, відправлення; *boredom* – нудьга; *hesitation* – сумнів; *impression* – враження; *revolution* – революція; *addoption* – усиновлення; *attraction* – визначна пам'ятка, атракціон; *assumption* – припущення, твердження; *collection* – колекція; *connection* – зв'язок,

з'єднання; *anticipation* – передбачення, очікування; *invention* – винахід; *qualification* – кваліфікація; *satisfaction* – задоволення; *admiration* – захоплення; *motivation* – мотивація; *subscription* – підписка; *relaxation* – відпочинок; *invitation* – запрошення; *permission* – дозвіл; *conclusion* – висновок; *inclusion* – включення; *decision* – рішення; *discussion* – обговорення; *destruction* – руйнування; *payment* – оплата; *abandonment* – відмова; *engagement* – заручини; *agreement* – угода; *kingdom* – королівство; *government* – уряд; *development* – розвиток; *wisdom* – мудрість; *martyrdom* – мучеництво; *breakage* – злам; *donation* – пожертвування; *presentation* – презентація; *appreciation* – вдячність, розуміння, повага; *production* – виробництво, продукція; *employment* – зайнятість, працевлаштування, робота.

Під час приєднанні суфікса *-ist* до іменника утворюється іменник, що позначає професію, яка може бути пов'язана з наукою, медициною, музичними інструментами або родом занять людини: *artist* – художник; *cellist* – віолончеліст; *chemist* – хімік, аптекар; *dramatist* – драматург; *ecologist* – еколог; *economist* – економіст; *geologist* – геолог; *geneticist* – генетик; *guitarist* – гітарист; *journalist* – журналіст; *medalist* – медаліст; *meteorologist* – метеоролог; *phylogologist* – філолог; *physicist* – фізик; *pianist* – піаніст; *specialist* – спеціаліст; *scientist* – вчений; *terrorist* – терорист; *zoologist* – зоолог; *archeologist* – археолог; *scientist* – учений; *dentist* – дантист; *biologist* – біолог. Також він позначає прихильника будь-яких поглядів і переконань: *pacifist* – пацифіст; *communist* – комуніст; *realist* – реаліст, *optimist* – оптиміст, *pessimist* – песиміст.

Суфікси *-ian*, *-an*, *-ese* вказують на національну або територіальну приналежність, рідше професію: *Bulgarian* – болгарин, *Ukrainian* – українець, *Australian* – австралієць, *Italian* – італієць, *Canadian* – канадець, *Portuguese* – португалець, *Chinese* – китаєць, *Vietnamese* – в'єтнамець, *Japanese* – японець, *American* – американець; *electrician* – електрик, *technician* – технік, *musician* – музикант, *librarian* – бібліотекар, *historian* – історик.

Суфікси в англійській *-hood* і *-ship* означають стан людини, пов'язаний з віком, соціальними відносинами, іноді діяльністю або групою людей, об'єднаних цим станом: *neighborhood* – сусідство, район; *childhood* – дитинство; *friendship* – дружба; *motherhood* – материнство; *brotherhood* – братство; *manhood* – мужність; *ownership* – власність; *priesthood* – священство, духовенство; *internship* – стажування; *leadership* – лідерство; *membership* – членство; *parenthood* – батьківство, *adulthood* – зрілість, *knighthood* – лицарство.

Суфікс *-ness* перетворює прикметники на абстрактні іменники: *loneliness* – самотність, *darkness* – темрява; *business* – бізнес; *shyness* – сором'язливість; *cheerfulness* – життєрадісність; *awkwardness* – незручність, незграбність; *goodness* – доброта; *usefulness* – корисність, користь; *happiness* – щастя, радість; *politeness* – ввічливість; *greatness* – велич, величність; *bitterness* – гіркота, гіркість; *brightness* – яскравість; *richness* – багатство; *sadness* – смуток, сум; *laziness* – лень; *readiness* – готовність.

Для утворення прикметника, який вказує на можливість вчинення, виконання будь-якої дії, додаються суфікси *-able*, *-ible* до дієслова: *forgettable* – забутий; *admirable* – дивовижний; *edible* – їстівний; *changeable* – мінливий, змінний; *reliable* – надійний; *responsible* – відповідальний; *preferable* – кращий, ліпший; *suitable* – відповідний, слушний; *impossible* – неможливий, нереальний; *comfortable* – комфортний, зручний; *accessible* – доступний, якісний; *fashionable* – модний.

Суфікси *-ent*, *-ant* позначають якість як наслідок дії, що виражене дієсловом: *dominant* – переважний; *migrant* – мігрант; *observant* – спостережливий; *different* – різний; *dependent* – залежний, *arrogant* – самовпевнений, пихатий; *persistent* – наполегливий; *resistant* – стійкий; *pleasant* – приємний; *radiant* – блискучий, променистий; *relevant* – відповідний, актуальний, доречний.

Суфікс *-ful* в англійській мові перетворює іменник на прикметник, що означає «бути наділеним якоюсь властивістю»: *beautiful* – красивий, гарний; *awful* – жахливий; *careful* – обережний; *skillful* – вмілий; *peaceful* – мирний, спокійний; *harmful* – шкідливий; *successful* – успішний; *colourful* – кольоровий.

Суфікс *-less* протилежний за значенням попередньому та означає відсутність якості: *homeless* – бездомний; *careless* – безтурботний; *harmless* – нешкідливий; *jobless* – безробітний, *lawless* – беззаконний; *faithless* – невірний.

Суфікси *-ic*, *-al* вказують на ознаки, властивості, характерні для тих чи інших явищ: *heroic* – героїчний; *mythic* – міфічний; *cultural* – культурний; *musical* – музичний; *athletic* – атлетичний; *energetic* – енергійний; *magical* – чарівний; *scientific* – науковий.

Суфікс *-ous* також несе в собі характеристику: *dangerous* – небезпечний; *nutritious* – поживний.

**Висновки.** Отже, у рамках цієї статті було розглянуто класифікацію суфіксального способу англійського словотворення, передусім суфіксального способу словотворення англійських іменників та прикметників: *verb + suffix = noun*, *noun + noun = noun*, *adjective + suffix = noun*, *noun + suffix = adjective*. З'ясовано значення суфіксів: 1) *-er*, *-ar*, *-or*, *-eer* (мова йде про професію людини або рід діяльності); 2) *-ment*, *-age*, *-ure*, *-dom*, *-tion*, *-sion* (акцентування стану іменників, результат дії тощо); 3) *-ist* (професія, рід занять людини); 4) *-ian*, *-an*, *-ese* (національна/територіальна приналежність); 5) *-hood* і *-ship* (стан людини, пов'язаний з віком, соціальними відносинами тощо); 6) *-ness* (утворення абстрактних значень); 7) *-able*, *-ible* (можливість вчинення/виконання будь-якої дії); 8) *-ent*, *-ant* (якість як наслідок дії); 9) *-ful* (наділений якоюсь властивістю); 10) *-less* (відсутність якості); 11) *-ic*, *-al* (властивості, характерні для тих чи інших явищ); 12) *-ous* (характеристику прикметників).

Наступним етапом нашого дослідження буде проаналізувати використання вищезазначених суфіксів в сучасних англійських джерелах.

#### Список використаних джерел:

- [1] Подопригора П. Г., Голуб О. М. (2013). Суфіксація як продуктивний спосіб утворення американських сленгізмів. *Актуальні питання сучасної науки та освіти*. 23-25 квітня, 2013, м. Слов'янськ, Україна. Вилучено з: <http://www.ddpu.edu.ua/images/naukvid/filfak/2013.pdf#page=203>.
- [2] Кульчицький В. І. (2020). Суфіксація як спосіб словотвору англійської авіаційної термінології. *Науковий вісник Херсонського державного університету*, (Випуск 2), с. 39-42. Вилучено з: <http://tsj.journal.kspu.edu/index.php/tsj/article/view/567/545>.
- [3] Царук О. Д. (2021). Суфіксація як продуктивний засіб англійського терміноутворення. *Актуальні питання гуманітарних наук: Міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*, (Випуск 35, том 6), с. 106-111. Вилучено з [http://aphn-journal.in.ua/archive/35\\_2021/part\\_6/35-6\\_2021.pdf#page=106](http://aphn-journal.in.ua/archive/35_2021/part_6/35-6_2021.pdf#page=106).